

УДК 338.48

Куценко В.І.
студент гр. МТЕ-122м
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна
наук. кер. – к.п.н., професор Зайцева В.М.

ТУРИСТИЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В Україні, останні роки були важкими з точки зору політичної та соціально-економічної ситуації. Конфлікт на сході країни, анексія Криму, терористичні напади та інші події суттєво вплинули на стан туризму в Україні. Військовий стан завжди має серйозний вплив на різні сфери життя людей, включаючи туризм [1].

Велика війна стала ударом для багатьох секторів економіки, але туристичний сектор постраждав чи не найбільше. Закритий авіапростір, обмеження на виїзд за кордон для чоловіків, на яких поширюється мобілізація, вимушений переїзд частини населення, інфляція та падіння вартості гривні – всі ці негативні чинники значно вплинули на можливість людей подорожувати.

З початком повномасштабної війни росії проти України туристичний ринок, який ще недавно мав всі підстави повернутися до нормального функціонування та стати на шлях відновлення доковідних показників розвитку, почав зазнавати ще більших, небувалих раніше, випробувань. Так, з 24 лютого 2022 р. в Україні різко скоротився в'їзний туризм, водночас внутрішніх туристів на тривалий період часу замінили біженці та вимушені переселенці. Так, упродовж перших місяців війни заклади розміщення, насамперед західних та центральних областей України, були на 100% завантажені українцями, що втікали від війни з північних, південних та східних регіонів держави.

І лише через кілька місяців, коли частина з них виїхала закордон, а частина повернулася до своїх домівок, заклади розміщення заходу та центру України почали приймати туристів.

З того часу і досі західні області України формують собою основний туристичний напрям і саме вони головною мірою представляють туризм нашої держави періоду війни в цілому [2].

Особливість національного ринку туризму у 2022 році – стрімке зростання попиту на подорожі Україною. В жовтні був встановлений рекорд: туристи забронювали вдвічі більше турів країною, ніж роком раніше. Серед передумов цього тренду як обмежувальні фактори щодо виїзду чоловіків, так і усвідомлене зростання запиту на дослідження історії та культури своєї країни.

З початку великої війни понад 45% опитаних українців подорожували країною з туристичною метою, повідомила раніше Державна агенція розвитку туризму з посиланням на власне опитування. У відомстві наголосили, що зараз галузь здебільшого тримається на внутрішньому туризмі. За останні півтора року 26% опитаних мандрували регіонами країни один-два рази, 12% – три-п'ять разів. Понад п'ять разів подорожували Україною 7% респондентів, зазначили в ДАРТ.

За підсумками 2022 р., внутрішній туризм відновив свою роботу приблизно на 50%, порівняно з 2021 р. Що стосується виїзного туризму, то завантаженість туристичних операторів у різних регіонах України була на рівні

15-35%, порівняно до попереднім роком [3].

У 2023 р. ситуація на туристичному ринку, попри деяку активізацію, в цілому продовжує погіршуватися. Згідно з статистичною інформацією, оприлюдненою ДАРТ, за перші три місяці поточного року господарюючі суб'єкти туристичного ринку України сплатили на 29% (383 млн 221 тис грн) менше податків, ніж за аналогічний період 2022 р., коли до бюджету надійшло 540 млн 406 тис грн.

У порівнянні з аналогічним періодом 2021 р., коли туристична галузь перерахувала до бюджету 629 млн 135 тис грн, скорочення податкових надходжень склало 39%. При цьому більша частина податкових платежів – 61% – (233693,5 млн грн) була сплачена готелями та подібними закладами тимчасового розміщення. Туристичними операторами та туристичними агенціями за три місяці 2023 р. було сплачено 44854,6 млн грн (11,7%) та 33843,7 млн грн (8,8%) відповідно [2].

Отже, попри наявність позитивних факторів розвитку туристичної діяльності в Україні існує безліч перешкод, що спричиняють гальмування розвитку туристичного ринку. Очевидно, що до тих пір, доки в Україні триватиме війна, ситуація на туристичному ринку навряд чи суттєво покращиться. Особливо, якщо мова йде про в'їзний туризм, адже питання безпеки для туриста з будь-якої країни – «номер один» упродовж всієї подорожі. Вже зараз фахівці галузі мають працювати над розробленням заходів, спрямованих на відновлення туризму в Україні.

Література:

1. Ковальчук О., Кравченко В., Качмар Р. Особливості логістичного забезпечення діяльності підприємств у сфері туризму в умовах військового стану в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023, № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-14>

2. Чорна Н.М. Стан та основні тренди розвитку туристичної галузі України в умовах сьогоденних викликів. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2023. № 8. С. 72-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospcee-8->

10 (дата звернення: 15.10.2023 р.)

3. Туризм в умовах війни. «Перетворювати місця живої трагедії на варіант розваги — неприпустимо». URL : <https://www.wprostukraine.eu/ua/kultura/10715638/tyrizm-v-ymovah-vijini-peretvoruvati-miscya-jivoyi-tragediyi-na-variant-rozvagi-nepripystimo.html> (дата звернення: 10.10.2023 р.).